

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Să ne luminăm, să ne cultivăm!

E toamnă, toamnă târzie... Zilele sînt tot mai scurte, nopțile lungi și friguroase. Se vede după semne, că iarna nu e departe și poate nu peste mult câmpiile și dealurile vor fi acoperite cu zăpadă. Cu venirea zăpezii și a frigului, plugarul și peste tot omul dela țeară e alungat din câmp și e restrîns mai mult la lucrurile din jurul casei sale. Lucrările economice se împuținescă și economii au vreme, ca să se poată cuprinde și cu alte lucruri.

Cu iarna deci, cu serile și nopțile lungi de iarnă, a sosit timpul cel mai potrivit, în care plugarii noștri pot să învețe multe de toate, să se lumineze, să se cultive, cu un cuvînt să-și împodobească mintea și sufletul cu *cunoștințe folositoare*.

Da, timpul de iarnă e cel mai potrivit pentru acest scop, atât de folositor și atât de frumos, încât nimereuia din noi nu e iertat să-și peardă din vedere. Dimpotrivă, cu toții trebuie să nisum a ne apropia tot mai mult de acest scop, fiecare din noi trebuie să folosim toate mijloacele, ca să ne luminăm, să ne însușim cunoștințe folositoare.

Și oare care sînt mijloacele, prin cari ne putem cultiva și lumina?

Astfel de mijloace sînt mai multe, dar' cel dintău și cel mai de frunte, prin care ajungem mai ușor la țintă, este: *cetitul*. Da, vremea liberă, ce o avem în decursul iernei, cu nimic mai bine nu o putem petrece decât cu *cetitul*. În loc de a petrece zilele de sîrbătoare și serile pe ulițe și prin crîșme, în loc de a ne încurca pe aici în certe, bătăi și alte fărădelegi, cari numai năcaz și rușine ne aduc, nouă și neamului nostru, neasemenat mai bine și mai folositor vom lucra, dacă în acest timp vom ceti foi și cărți folositoare.

Despre aceasta nu mai încape vorba, căci ori-cine poate să vadă, cât de dejositor și urcios este pentru ori-cine a se bălăcăni meru prin crîșme și pe uliți și a-și pierde vremea cu nimicuri, ear' de altă parte cât de măreț și înălțător este a ne aduna cunoștințe, ca să știm și să pricepem cursul lumii și starea tuturor lucrurilor, așa că dacă eșim în lume,

între oameni, să ne știm da seamă de cele-ce se potrec în jurul nostru.

Nemernic este acela, care alege cazul dintău și-și pierde vremea cu nimica și nu e mirare, dacă acest fel de traiu să răsbună asupra lui. Căci unde trebuie răsbunare și rușine mai mare, decât prostia, decât ca ajungînd între oameni, semeni de ai ței, dar' cetiți, să stai gură căscată la cele-ce auzi și să fii silit a tăcea cu rușine, căci nu știi ce să zici, ce să grăești...

E deci afară de ori-ce îndoială, că cel mai bun lucru îl facem, dacă vom folosi timpul de iarnă spre a ne cultiva prin mijlocul cel mai ușor, prin *cetit*.

La *cetit* însă de una trebuie să bîgăm de seamă. Anume trebuie să ne alegem foile și cărțile cele mai bune, cari adecă cuprind cunoștințe folositoare și totodată sînt scrise la înțeles poporal. Cetind de aceste, de sigur că nu ne vom pierde timpul de geaba și cu multe bune ne vom alege.

Voinde a ajuta în privința aceasta iubiților noștri cetitori, începînd cu numărul viitor le vom face cunoscute unele cărți potrivite, din a căror cetire foloase bune vor ave.

Napoleon-cel-mare a zis odată, că pentru a purta războiu, trebuie trei lucruri: bani, bani și ear' bani. Schimbînd aceasta, noi zicem, că pentru a fi oameni luminați și deștepți la cap, trei lucruri ne trebuie cu deosebire: *cetit, cetit și ear' cetit!*

Episcopi români și catolici.
Nu peste mult se va ține congresul catolicilor din Ungaria, unde se va debate și statori autonomia bisericii catolice. Spre acest scop episcopii catolici țin acum în Pesta conferențe, în cari se ocupă cu sfacerea autonomiei. La conferența ținută Sâmbăta trecută, Metropolitul *Mihályi* a desfășurat în o vorbire mai lungă poziția ce o iau Români gr.-cat. față de autonomia catolică. Metropolitul a arătat, că pe baza hotărîrilor, pe care le-au luat cercurile mirenești și cele clericesti în conferențe deosebite, *metropolia sa nu va trimite reprezentanți în congresul regnicolar, și că atât el, cât și episcopul Radu, care ia aceeași țintă, nu vor lua parte la congres.*

Astfel acești doi vrednici prelați români nu au mai luat parte la conferențe și au părăsit Pesta. Episcopul *Pavel* o de aceeași părere cu cei doi prelați; numai episcopul *Szabo* dela Gherla face abatere dela această

vrednică și românească ținută, înfițându-se mai departe la conferențe. Să crede și în Blaj o temere, că P. S. Sa va lua parte și la congres, singur dintre toți episcopii români. Astfel să vede, că *episcopul Szabo vrea să se rupă de cătră metropolitul seu, de cătră ceilalți episcopi și de cătră turma ce o păstorește*, lucrînd împotriva voinței ei. Dar' dacă așa va face și va aduce în primejdie biserica română gr.-cat., să știe, că se înmormontează de viu. *Preoțimea și poporul din diecesa Gherlei ar trebui să facă ludtor aminte pe păstorul seu, să nu-și uite cu totul de sine și să vie la brează, pînd nu e prea târziu.*

Răspunsul lui Bánffy. La întrebările deputatului *Dr. Șerban*, ce le-a făcut în dieta Ungariei în sfacerea decorării lui *Jezzeneky* și despre care am făcut pomenire în numărul trecut, a răspuns ministrul, dar' a dat un răspuns în doi peri, sau mai bine zis a încunjurat un răspuns de-adreptul.

El a zis, că interpeleția nu are loc în dietă, de aceea nu dă un răspuns hotărît, și s'a mărginit a combate o parte a vorbirii *dep. Șerban*, în care acesta a zis, că nu între Români și Unguri e dușmănie, ci numai între Români și guvernul unguresc, și anume din vina acestui din urmă. *Min. Bánffy* zice, că *Dr. Șerban* nu are dreptate, căci vina dușmăniilor o poartă numai agitatorii români.

Dieta a luat la cunoștință răspunsul și *Bánffy* a scăpat, dînd și el, ca toți ministri unguri strîmtoși, în calul de bătae: „agitatorii români“!

Procesul „Tribunet“ amînat. Marți, în 9 Noembrie, ar fi fost să se țină cel mai nou proces, al 26-lea al „*Tribunet*“, început pentru un articol scris despre *Mehadica*. După-ce însă tribunalul nu a inmanuat la vreme citirea acușărilor, pertractarea s'a amînat pe 30 Noembrie n.

Acușății, dl *Teodor V. Păcățian*, fost redactor răspunzător și autorul articolului „*Mehadica*“ și dl *V. Dressnandt*, au cerut încetarea cercetării în acest proces pînă-ce se va fi sfîrșit cercetarea disciplinară ce să face împotriva deregătorilor, cari pășesc ca acușatori în proces.

Tribunalul din Cluj a respins această cerere, spune însă, că a cerut dela vicecomitele *Caraș-Severinului*, ca să-i dea raport despre starea și rezultatul cercetării.

Colonisările — banî risipiți. Am scris, odată, că colonisările, ce se fac cu deosebire printre Români din Bănat și pe Câmpia Ardealului, cu scop de maghiarizare, cu toată risipa ce-o face guvernul țării, nu vor reuși. Acum să adevărește acest lucru.

„*Gazeta Transilvaniei*“ primește din Sărmașul de pe Câmpio știrea, că coloniștii

unguri, așezați acolo de trei ani, pe moșia contelui Teleky, care a fost cumpărată de către stat pentru colonizare, nici n'au știut și nici n'au fost harnici a lucra pământul. Astfel plățile la stat n'au fost plătite, ear' în cele din urmă guvernul i-a improcesuat. Coloniștii văzându-se în strimtoare, au început a-și vinde vitele și bucatele și — „p'aci 'i-i calea Pârleo“, au luat-o la tâlpășița, încât executorul are ce le căuta urma. Alții vor pleca la primăvară, așa că din 110 de familii colonizate, nu vor rămâne mai multe de 20.

Cheltuielile făcute de stat sânt deci bani aruncați în năsip. Frumoase isbânde de colonizare și... maghiarizare.

Mișcarea națională.

Secția Ligei din Bruxella.

Am pomenit în numărul din urmă, că secția sau despărțământul *Ligei din Bruxella* a ținut o frumoasă adunare în chestia națională. Adunarea a fost cercetată de Românii aflători în acel oraș; ea a fost deschisă de vicepresidentul *Orleanu*, care într-o frumoasă vorbire a infierat purtarea sumeșă a Maghiarilor față de noi și decorarea lui *Jeszenszky* și a indemnă pe membrii secției la muncă pe terenul național.

Raportul secretarului Curtius.

A urmat raportul secretarului *Curtius* asupra mersului și lucrării secției din Bruxella a Ligei. Într'un lung raport harnicul secretar arată silințele secției și mai cu seamă lucrarea făcută pe timpul conferenței interparlamentare, ținută acolo în August a. c.

În legătură cu raportul dl Curtius face și o descripție a stării Românilor din Ardeal și Bănat, arătând jertfele mari pe care le fac Românii din Transilvania pentru apărarea limbei, religiunii și a tuturor bunurilor lor naționale.

A mai vorbit apoi dl *M. Alexandrescu*, indemnând la unire, serioșitate și muncă rodnică pentru frații apăsăți, ear' în urmă ia cuvântul ziaristul și studentul în drept *E. Diogenide*.

Cuvântarea dlui Diogenide.

Dl Diogenide într-o vorbire avântată a stărunit mai cu seamă asupra cauzelor pentru cari Românii din România trebuie să ajute și susție cauza noastră națională.

Treizeci de ciasuri

În temniță ungurească.

De

Dr. Gustav Weigand.

(Urmare).

O încredere în Dumnezeu chiar mișcătoare găsește omul în acest sorman popor chinuit, care de aceea și la șerbii Domnului, la preoți, privește cu reverință, dacă ei numai cât decât își implinesc postul; totodată găsești și un devotament către Dumnezeu, care le ajută de a suporta în răbdare suferințele lumii acesteia, la care ei numără înainte de toate dările cele esorbitante, opresiunile din partea notarilor și vexările din partea gendarmilor, — căci altfel de sigur, adese-ori s'ar întâmpla omoruri și ucideri.

La tot cazul aci trebuie luat în considerare faptul, că poporul acesta a trăit de veacuri în iobăgie și el nu știe alta, decât că să asculte, decât că se facă serviciu domnilor; și

Estă două din cauzele mai de frunte, după-cum le-a expus vorbitorul:

„Noi Românii din România-liberă avem și o datorie de răsplătă față cu Românii din Transilvania. În adevăr, în veacul acesta, deșteptarea noastră națională și mai cu seamă școala, cultura națională, ne vin dela Transilvăneni.

„Dacă nu 15 mii, dar' măcar 10 mii de dascăli ne-au dat Transilvănenii în veacul acesta, dascăli cari ne-au luminat și ne-au deșteptat conștiința națională adormită.

„Ei bine dlor, la rîndul nostru avem datorie să răsplătim străduințele ce și-au dat Transilvănenii să ne lumineze și să ne deștepte la viață națională. Acum, ei fiind în primejdie, e de datorie sfântă a noastră să sărim cu mic cu mare și să-i ajutăm în tot chipul.

„O altă cauză mai înaltă și de care sînt sigur, că sînteți pîtrunși și d-voastră este aceea a neamului nostru. Noi Românii din regatul liber nu putem lăsa în părăsire milioanele de Români dela hotare. Perind milioanele de Români ce încunjoară regatul și ciasul morții noastre nu va întârzia“.

După aceasta arată cum tinerimea română din Belgia poate face mult pentru cauza română, făcându-o cunoscută în lumea cultă și încheie, zicînd, că Europa cultă trebuie convinsă, că Ungaria cu politica sa dușmănoasă naționalităților, e o primejdie pentru pacea europeană.

Alte lucrări.

După cuvîntări s'a ales un nou comitet, apoi s'a hotărît, ca să se țină conferințe asupra cauzei naționale și să se scoată un *anuar* al Ardealului, adică o carte, care va cuprinde o monografie a Transilvaniei din punct de vedere geografic, istoric, economic etc.; biografia amînunțită a Drului Ioan Rațiu și a altor martiri ai Transilvaniei; toate volnicile Maghiarilor din Transilvania pe anul 1897; articoli de ai profesorilor unversitari din Belgia; în fine articoli de ai membrilor secțiunei Bruxelles.

Estă o tinerime harnică, care știe să-și facă cum se cade datorința națională.

numai în ținuturile unde Românii au fost slugit mai înainte ca grănițeri, în regimente, mai are țeranul încățva conștiință de sine.

După-ce am gustat în destul frumoasa privilejite, ce oferia ochilor mulțimea de țărani așezați în jurul altarului, în porturile lor pistrițe, dar' frumoase și curate, m'am retras cam la o parte din mulțime cu un țeran din *Așchileu*, la marginea pădurii, în umbră, pentru a lucra acolo neconturbat, adică pentru a cerceta dialectul ce vorbea, fiindcă în unica casă ce era, nu-se putea nici de cum se fac studiu, din pricina mulțimei de oameni, cari intrau și eșiau necontenti.

Era cam la 10 ore; am fost lucrat aproape un ceas și conturbat deodată în lucrarea mea de un notar, jidan, care întrebă curios că ce fac, era tocmai să-mi pun bine cele două cărțile de note, în cari mi-am însemnat cuvintele chestionate, precum și o mică poezie populară, când au venit la mine *trei gendarmi* și m'au întrebat: ce fac aci și cine sînt? Eu li-am dat răspunsul cerut.

Temnițele ungurești.

— Minciuni de ale stăpînitorilor. —

Privitor la cele publicate în numărul trecut, dăm aci o însemnare despre jertfele sau martirii, ce se află în timpul de față în temnițele ungurești, osăndiți pentru „ațtări“ naționale.

În Seghedin.

În temnița din Seghedin se află următorii osăndiți români:

George Făgărășan, învățător din comuna *Tiur* (l. Blaj), osăndit la un an și 1/2, pentru-că a cântat cu corul compus de el cântări naționale.

Crucian Simu, învățător din *Ciufud*, (l. Blaj), pentru-că a instruit corul să cânte: *Deșteaptă-te Române!*

Ioan Simu, teolog, elev al seminarului din Blaj în cursul IV., osăndit pentru aceeaș — crimă.

În Vaș.

„Tribunei“ i-se scrie din Lugoj, cu datul 5 l. c.: Azi s'a publicat înaintea tribunalului din Lugoj sentința înaltei Curie, prin care e osăndit preotul din Brusnik (Patirs) *Mihail Rubinovicu* la 6 luni închisoare de stat și 50 fl. amendă.

Ei, ce zic la aceste stăpînitorii nostri prin foile lor? Nu mai sînt procese, nu mai sînt martiri români? Minciuna înă e vorbă.

*

Eșit din Seghedin.

În legătură cu aceste dăm scrisoarea pîrintelui *Neagu*, eșit acum din temnița Seghedinului.

Estă ce scrie dl Neagu:

Seghedin, 3 Noemvrie n.

Subsemnatul am plăcerea de a vă pute aduce la cunoștință, că astăzi, Mercuri, am fost eliberat din temnița ungurească de stat, în care 6 luni de zile am fost deținut, pentru-că, vezi Doamne, am „agitat“ în contra „statului unitar maghiar“ și în contra mileniului.

În temniță am fost tractat cât se poate de neomenos. *Dirigătorii temniței s'au purtat cu mine, preot român, cum doar' numai în țeara Turcului se vor mai fi purtând cu preoții creștini.*

Nefiindu-mi iertat a-mi lua ziua bună dela frații mei români, soți de suferință în

— Dacă ai pasport?

— Nu!

— Atunci ești deținut și trebuie să vii cu noi la solgăbirăul.

Eu li-am răspuns, că voiu merge, dar' singur, fără a fi condus deei, că nu am lipsă e ep fi condus de gendarmi prin o mare mulțime de oameni.

La aceasta sergentul gendarmilor dădu un *signal de trompetă* și alți *trei gendarmi* au venit năvălind aci. Ei au pus mîna pe puști; erau *umplute, gata de foc!*

În decursul întregii scene eu am rămas șezînd pe earbă verde. Într'aceea au grăbit și au venit și unii cunoscuți ai mei.

Prin mijlocirea lor gendarmii au permis să-mi trimit carta de vizită la solgăbirău. El m'a rugat să merg la el și atunci am plecat anume în societatea notarului jidan, amintit mai sus, pe când gendarmii veniau la oare-care distanță în urma noastră.

Ajunși la solgăbirău, care ologit fiind n'a putut părăsi trăsura în care venise, gendarmii formară un cerc împrejurul nostru,

temniță, fiind ei în alt despărțământ, le zice pe această cale „rămas bun!” și le poftesc dela Dumnezeu sănătate și tărie, ca astfel să-și poată împlini pedeapsa, împreună cu așa de grele suferințe, în temnița ungurească.

Tot pe această cale aduc călduroasele mele mulțumiri onoratorilor redacțiunii, care au binevoit a-mi trimite în temniță câte un număr din zierele lor, anume: „Tribuna”, „Foaia Poporului”, „Tribuna Poporului”, „Dreptatea”, „Familia”, „Vulturul”, „Foaia Diecesană” și „Revista Orăștiei”.

Mulțumesc mai departe dlui avocat Dr. St. Petrovicu din Lugoj, care a purtat procesul meu, cu dibăcie și energie și fără nici o plată.

Mulțumesc și vrednicului nostru avocat Coriolan Brediceanu, care foarte mult s'a interesat de cauza mea, dându-mi tot sprijinul moral, atât afară, cât și în temniță.

Ioan Neagu,
preot-capelan în Gladna-română,
comitatul Caraș-Severinului.

Serbările dela Iași.

Iași este al doilea oraș al României. El a fost odinioară capitala Moldovei, unde și-a avut scaunul Ștefan-cel-Mare, ear' azi este un oraș însemnat, cu deosebire cultural și economic. În acest vechiu și mare oraș au fost frumoase și înălțătoare serbări în 1 Nov. și zilele următoare. S'au inaugurat (deschis) acolo în zilele acele mai multe zidiri mărețe, menite a ridica și mai mult Iași. Aceste zidiri sunt: *Universitatea* (școala cea mai înaltă), *teatrul național* și *abatorul* (unde se taie vitele).

Serbările au fost cu deosebire înălțătoare, căci a luat parte la ele și Regele Carol I. cu iubita Regină, Elisabeta, și dimpreună cu ei o mulțime din cei mai aleși fruntași ai României, miniștri, înalți diregători, militari etc. Iași a fost frumos împodobit, poporațiunea la sosirea părechei regale a fost toată în picioare și a făcut înalților oaspeți o primire foarte călduroasă.

ținând la distanță mulțimea de popor ce se adunase. Eu am împărțit acestui domn tot ce a dorit să știe, i-am arătat înainte de toate și cele două cărți de notițe ale mele, care le-a studiat cu atențiune și în fine a declarat, că nu poate găsi în ele nimic suspect. Firește în afară de însemnări filologice nu era nimic în ele. Un pasport, îi spusei lui, nu-i de lipsă pentru Austro-Ungaria. Călătoresc deja de 3 ani prin țeară și nici-odată n'am fost întrebat de pasport. Afară de aceasta se aflau de față și oameni cunoscuți lui, cum erau preoții și un avocat, cari mă cunoșteau și luau ori-ce garanță pentru mine așa că nu putea fi nici o învoială asupra persoanei mele.

Cu toate acestea nu m'a lăsat în libertate.

Trebue, zicea el, să sosească mai întâu răspunsul dela minister, la care voia să se adreseze telegrafic.

Advocatul Tămaș avu bunătatea de-a merge cu trăsura sa la stațiunea telegrafică cea mai de aproape, spre a da acolo telegrama. Într'aceea rămăsei într'o odaie a ca-

Inaugurarea universității.

A doua zi după sosire, Marți, s'a făcut deschiderea noiei zidiri a universității. Ceremonia s'a început la 10 ore înainte de amiază, cu slujbă d-zeească, săvârșită de I. P. S. S. Metropolitul Moldovei, Iosif. După sfințirea apei a ținut o vorbire de deschidere dl Haret, ministrul școalelor, făcând istoricul universității din Iași; a vorbit apoi foarte frumos rectorul universității, dl N. Culiian, arătând însemnătatea învățătorei. În numele studenților a vorbit tânărul *Leatris*.

În urmă a cuvântat Regele, ținând o vorbire foarte avântată, și zicând între altele următoarele:

„Falnic și măreț se înalță palatul universității acestui oraș, care de-apururea a fost în fruntea poririlor patriotice pentru unirea și mărirea patriei; el va străluci ca o mărturie despre avântul ce a avut mișcarea intelectuală în a doua noastră capitală.

„De acum învățătura înaltă va avea aici un locaș vrednic de d'nsa, unde studenții se vor pute adăpa la izvoarele curate ale științei și ale patriotismului, spre a se arăta odată urmași vrednici ai atâtor oameni de stat, născuți în această parte a țerei, care au fost servitori credincioși ai patriei și înțelepți sfetnici ai tronului.

Nu numai cu numărul soldaților și cu dezvoltarea vieții economice se măsoară astăzi puterea statelor. — Un lucru, de căpetenie, poate cel mai însemnat este *gradul de cultură*. O direcțiune sănătoasă și națională a înalțelor studii ce se urmăresc în universități, este dar' condițiunea neapărată a adevăratei propășiri.

Vorbirile, dar' cu deosebire cea a Regelui, au fost viu aplaudate. După ele s'a purces la vizitarea palatului universității, care e minunat, vrednic de a doua capitală a țerei și de orașul fruntaș Iași. Toți cei de față au rămas încântați de frumoasa zidire.

(Va urma.)

DIN LUME.

Din Austria.

Stările din cealaltă parte a împărăției noastre au ajuns în mare încurcălă. De când stăpânirea de acum, în frunte cu întâiul ministru *Badeni*, a dat drepturi de limbă Boemilor, o mare parte a deputaților nemți din Austria fac cele mai mari greutăți în parlament. Turbură ședințele, cu țărăboiu strigăte, vorbiri de ciasuri întregi, numai să nu poată lucra stăpânirea.

Așa s'a întâmplat în ședințele din urmă ale parlamentului austriac. Scopul adevărat al Nemților acestora e să împedecă a se primi în parlament așa numitul *provisoriu*, adecă prelungirea pe un an a învoiei dintre cele două părți ale împărăției, Austria și Ungaria. Această învoială ar trebui să se încheie tot la 10 ani, dar' acum nu s'a putut învov, de vreme-ce stăpânirile celor două părți ale împărăției nu se pot învov privitor la cheltuielile ce au să iee asupra-și, Ungurii voind să dea tot ca până acum, ear' Austriacii cerându-le mai mult. De aceea s'a făcut acum așa numitul *provisoriu*, adecă o învoială numai pe un an. Primirea în parlamentul austriac a acestei învoiei vor să o împedecă deputații nemți cu cele mai mari scandale ce pun la cale. Totuși, cu chiu cu vai, stăpânirea austriacă nădăjduște a face să se primească această învoială cât de curând. Dacă aceasta totuși nu se va pute, se zice, că stăpânirea nu va mai lucra după legi, ci va lua în seamă numai o lege a Austriei, care dă drept stăpânirii a lucra cu dela sine putere atunci, când lucrarea după legi e de tot cu neputință.

Întreita alianță.

Zilele acestea ministrul pentru treburile din afară ale împărăției noastre, *Goluchovski*, a vizitat la orașul italian *Monza* pe regele Italiei, care însuși l'a chemat și l'a primit cu mare căldură.

Scopul acestei întâlniri se zice, că a fost întărirea de nou a legăturilor dintre împărăția noastră și Italia, și în urmăre întărirea întreitei alianțe, ce este între împărăția noastră, între împărăția nemțească și între Italia.

sei țărănești, „păzit” de doi gendarmi pe când ceialalți patru umblau în sus și-n jos pe dinaintea casei, îngrijați de-a delătura și de acolo ori-ce „pericol”, ce m'ar fi putut ajunge.

Preoților li-s'a dat voie să intre în odaia mea. Într'aceea sosi ameaza și din toate părțile îmi aduseră friptură rece de puiu, tot felul de plăcinte, pepeni și alte fructe și, să nu se uite, o bere, bună și rece. Pe la trei ore marea mulțime de oameni să imprăștie, erau de față numai preoții cu familiile lor, care nu voiau să mă părăsească. La stăruințele mele și având în vedere, că totuși nu-mi pot folosi nimic, plecără și ei, ca și solgăbirul, pe care nu l'a încrestat nime, nici la sosirea, nici la plecarea sa.

Era vorba să mai stăm acolo până la 5 ore și dacă până atunci nu va sosi telegrama, era să merg cu gendarmii la *Ciachi-Gârbău*, reședința solgăbirului.

Preotul de acolo, dl *Andreiu Jovian*, m'a însoțit. Deoarece crainicul așteptat nu sosi plecărăm la 5 ore conduși de cei șese

gendarmi. Calul meu am lăsat să mi-l aducă după mine un fecior, pentru plată, deoarece nu voiau să-mi conceadă de-a mă urca pe el. — de sigur pentru-că se temeau, că frumosul meu dobitoc va pute fugi mai iute, decât ar fi putut sbura gloanțele din puștile gendarmerești.

Ajunși la culmea drumului de munte, trecurăm pe lângă un grup de țărani, cari spre marea supărare a gendarmilor, mi-au strigat „*să trăsască!*” Când sosirăm în sat ne salutară toți oamenii cu mare reverință; vestea despre arestarea mea „*pentru sfânta dreptate*”, cum zicea poporul, se lățise iute pe urma peregrinilor ce se întorceau acasă, de aceea pretutindeni întimpinam fețe simpatice și indignate.

La 6^{1/2} ore sosirăm în *Ciachi-Gârbău* și merserăm de-a dreptul la solgăbirul, pentru-că preotul voia să-mi roage să-mi dea voia ca să stau în casa lui până-ce va sosi răspunsul la telegrama dată. El s'a rugat mult timp de severul domn solgăbiru, firește în limba maghiară, până-ce urându-mi-se

SCRISORI.

Lucruri creștinești de laudă.

Totelec, 1 Noembrie c.

Onorată Redacțiune!

În comunele din jurul Totelecului (pe Câmpie) s'au săvârșit lucruri creștinești frumoase din partea poporului de pe aici și anume: din anul 1892 încoace s'au ridicat în comuna *Petrindul-mare* o cruce cu răstignire, asemenea în comuna gr.-or. *Nadeșul-român* o răstignire, apoi în 1896 s'a făcut o sfințire de cruce, înălțată în mijlocul comunei gr.-cat. a *Totelecului*, ce s'a ridicat de cătră popor, foarte frumoasă și înaltă, cu picturi, formându-se sulita, trestia și buretele și răstignire acomodată, pe un fundament de piatră trunică și măiestrită, cu chipuri frumoase colorate. — Sfințirea crucii s'a îndeplinit în anul 1896, în ziua sârbătoarei Sfântă-Mărie-mare, prin 7 preoți, când după celebrarea sfintei liturghii și după aplicarea sfântului maslu la mai mulți neputincioși, s'a făcut și sfințirea chipului răstignirii de cătră toți 7 preoții, după obiceiul bisericii noastre gr.-cat., fiind de față un public numeros atât din comuna Totelecului, cât și din comunele vecine.

Cu acest prilej a ținut dl *Teodor Petran*, preotul Totelecului, o predică foarte nimerită, ce a făcut o plăcere numerosului public ascultător.

După aceea a urmat o masă comună, la care au fost invitați toată inteligența și poporul.

În acest an s'a sfințit o răstignire în comuna vecină gr.-cat. *Stana*, în Dumineca primă după ziua Sfintei cruci, care încă s'a îndeplinit prin asistență preoțească de 8 preoți, anume: d-nii *Petru Petran* din Sfăraș, *Gregoriu Leheni* din Arghiș, *Teodor Petran* din Totelec, *Ioan Mihalea* din Aghireș, *Vasilie Farcaș* din Căbeșul-român, *Ioan Manu* din Petrindul-mare, *Georgiu Vlaicu* din Dâncu și *Ioan Hornea*, preotul Stanei.

În urmă s'a ținut o predică dogmatică despre cruce, istoria crucii și patimile Domnului nostru Isus Christos, lungă și foarte frumoasă, rostită în mod oratoric prin dl preot *Teodor Petran* din Totelec, făcând impresiune adâncă asupra credincioșilor cari umpleau ulițele.

Sârbarea s'a încheiat cu o masă comună, după care toți credincioșii s'au depărtat mângâiați de cele-ce au văzut și auzit.

Teodor Lăpușan,
inv. în Totelec.

de tonul său smerit și spus, 'i-am zis în limba română, că rugărilor sale nu-mi plac nici de cum, că mă voi duce acolo unde vor cere. Astfel mersei cu gendarmii la casa lor de pază, un local scund, dar' curățel, unde se aflau patru paturi de chingi. Aici am fost vizitat peste tot și am trebuit să le predau tot ce aveam la mine hârtii, notițe și bani.

Se făcuse întunec; telegrama nu sosit, trebuia să mă impac cu gândul de-a petrece noaptea în casa de pază. Dl preot *Fovian* se prezentă earăși, aducându-mi o bună cină și petrecu cu mine în modul cel mai amabil, până-ce pe la 9 ore m'am culcat. Resimțeam foarte neplăcut, că acei gendarmi, cari se aflau în odaie fumau un tutun oribil, al cărui miros, ca unui nefumător ce sunt aproape îmi luă respirația. 'I-am rugat să deschidă fereastra; când crezură însă, că am adormit o fuchiseră de nou. Curând după aceasta se culcară și ei și horcăelile lor îmi spuneau că dorm tare. Numai unul din ei ședea pe un scaun lângă ușă; lângă ușa cealaltă ședea

Adunarea generală a comitatului Făgăraș.

(Urmare și fine).

Comisiunile.

Dl *Ioan Bunea*, preot în Vad, arată cât de destrăbălătă e stăpânirea. Pretorii au ajuns pătimași de a face *comisiuni*, care sânt spre asuprirea bietului popor. Cere controlă asupra pretorilor și să mai slăbească cu comisiunile. Propune, ca vicișpanul să fie îndrumat a cere amănunte dela pretori; câte comisiuni au făcut în anul 1897, în ce pricini, cât fac pedepsele date și cheltuelile de comisiuni.

Școalele.

Dl Dr. Turcu, arată, că primăriile comunale nu dau ajutorul de lipsă pentru încassarea competențelor de lipsă pentru școală, propune a se hotărî aceasta, precum și a fi silite primăriile a susține în bună stare școalele și a le vedea cu lemne.

Inspectorul școlar *Váro Béni*, este contra propunerii, tot așa și vicișpanul.

Vicarul *Basilie Rațiu*, într'o frumoasă vorbire, ca conducător al școalelor confesionale gr.-catolice accentuează, că de oare-ce este în interesul chiar și al statului și a tuturor ramurilor administrative, ca poporul să fie cât mai luminat, datori sânt a conlucra în bună conțelegere cu organele susținătoare de școală, ca școalele să se susțină în stare bună. Organele politice nu numai că nu voesc a sprijini, ci din contra iau totdeauna poziție dușmănoasă față de școalele confesionale. Numără mai multe pilde. S'a adresat la primărie, nu a voit a face nimic, a făcut arătare la pretură, tot același rezultat.

Punându-se la vot propunerea dlui Dr. Turcu se primește cu majoritate.

Inspectorul școlar însinuă recurs.

Slujbași noi.

Budgetul comitatului pe anul 1898 s'a arată cu o pierdere de 1850 fl., din cauza înființării a două posturi nouă: de subcensor și scriitor la cassă. Dr. Șenchea arată, că nici o lipsă nu este de slujbași noi. Dacă totuși ministrul voește a le plăti din cassa statului, contra acesteia nu poate ave nimic. Pe spatele poporului din comitat însă, nu se mai pot arunca noue sarcini și mai cu seamă în aceste timpuri grele, căci nu mai e în stare a le suporta. Propune, ca numai condiționat să se poată sistemisa cele două posturi și anume numai dacă ministrul le plătește din cassa statului, altfel nu. Propunerea punându-se la vot cade. Propunătorul însinuă recurs.

un țeran, un om bătrân, despre care am presupus, că și el e arestat ca și mine. Dar' în dimineața următoare, când 'l-a înlocuit un alt țeran, am aflat, că el se află aci numai pentru mine că așa ar pretinde legea.

După încordările și iritațiunile zilei dormi totuși binișor. Pe la 8 ore dimineața dl preot earăși veni la mine. De oare-ce tot nu sosise nici un răspuns am trimis depeșe la Lipsca, la oficiul polițienesc, la Universitate, precum și la Berlin la oficiul de externe. Aceste depeși au trebuit, să înțelege, să le prezenteze mai întâiu solgăbirul.

Dimineața îmi trecu foarte încet și așteptam, că la ameazi va sosi în cele din urmă rezoluția. N'a sosit încă nimic. Dl preot îmi trimite un prânz excelent și copios la care în urma rugării mele luă și el parte. Câteva sticle de bere și o veselă conversație ridicară curagiul meu scăzut. Poate că devenisem prea vesel, destul că preotului 'i-s'a interzis de-a mă mai visita. Aceasta ne-a supărat tare, dar' n'aveam ce face.

Earăși milleniul.

Celor șese cavaleri, cari s'au dat la milleniu pe spesele comitatului, s'a vede că nu le-au ajuns cele 4000 fl., au mai făcut și datorii, pe cari cer scum să le plătească tot comitatul. Și nu cer mai mult decât vre-o 450 fl. Dr. Șenchea, luând cuvântul, s'a miră cum de mai și îndrăznesc a veni acești domni cu „conturi“ noue. Despre'acea sumă până astăzi încă nici o socoteală nu s'a dat, ceea-ce datori erau să facă. Ba datori sânt a reînnoi comitatului și costumele de banderiști, căci acestea făcându-se din banii comitatului, formează proprietatea acestuia. Propune respingerea cererii banderiștilor și reînnoirea costumelor comitatului.

Punându-se la vot această propunere cade.

Afaceri comunale.

Afacerile comunale se resoalvă fără multă dezbateri în mod favoritor comunelor. Contra notarului *Fliter* din Porumbacul-de-jos se poruncește cercetare pentru neglijență în oficiu.

Alte propuneri.

1. Propunerea lui Dr. Șenchea, ca pașapoartele pe 15 zile să fie date pe viitor de preturi și nu prin vicecomitele, de oare-ce procedura de acum e foarte grea și cu multă întârziere, așa că unii căpătau pașapoartele după-ce le trecea vremea. Și e lucru știut, că din comitatul nostru merg cu miile muncitorii în România, vin acasă de își lu-ră moșia, își plătesc dările și se reîntorc earăși. Propunerea aceasta se primește și se va înainta ministerului din partea adunării.

2. Propunerea lui Dr. Șenchea, ca la pertractarea abaterilor de păduri să nu se citeze și silvicultorul (ferșterul) cercual, care nu are nici o slujbă, ci face numai spese mari și zădarnice prevaricanților. Se primește să înaintează asemenea ministerul de agricultură.

3. Se primește asemenea și se pune în praxă propunerea lui Dr. Șenchea, ca provocările pentru datorașii restanțieri la fondul orfanal, cari până acum se făcea prin fișul comitatens pe lângă taxe de 3—5 fl., pe viitor să se facă fără taxă de scaunul orfanal.

Și în fine propunerea lui Dr. Șenchea, pentru a se publica din nou ordinațiunea referitoare la biletele de proveniență pentru lemnele de vânzare și a fi îndrumate primăriile, ca biletele acestea să le dea fără taxă și fără șicane celor interesați.

Cererile de ajutoare au fost respinse.

După o luptă bărbătească de aproape 12 ore, purtată de Români, ședința s'a încheiat noaptea la orele 11. Servească aceasta de îmbărbătare pe viitor.

La 5 ore în fine, sosi sergentul postului, îmi predete toate lucrurile și eu am trebuit să adevăresc țeranului, care era de față că nu lipsește nimic din ele. După aceasta mă anunțară că sânt liber. Eu 'l-am rugat atunci să-mi spună din ce cauză am fost arestat, și el îmi răspunse că s'a înșelat.

Nici un cuvânt de acuză nu 'mi-s'a spus, ba nici chiar aceea, că ce fel de ordiu a sosit în urmă. Ca protest s'a fost dat. Ca n'am pasport, dar' personalitatea mea a fost nelu-doi documentată prin persoane foarte văzute cari erau de față.

Dar' ce să le faci? Erau numai niște „valachi puturoși“, a căror atestat nu valorează nimic. Aveam mai departe la mine cărți de vizită, depeși, precum și o scrisoare de recomandare în limba maghiară scrisă de un preot maghiar, toate acestea nu-mi ajutără nimic.

(Va urma).

Tipuri din armata română.

— Vezi ilustrația. —

Ca eroi de mari legende, vin se vă privesc în față, Voi, nepăsători de moarte, disprețuitori de viață Ce-ați probat cu-avîntul vostru lmei pusă în mirare Că din vultur vultur naște, din stejar stejar resare!

Se trăiți, feciori de oaste! Domnul sfânt se vă ajute A străbate triumfalnic în cetăți și în redute, Ca la Rahova cu tunul, ca la Grivița cu sborul, Ca la Plevna unde astăzi cei dintău ați pus piciorul, Infruntând pe-Osman-Gaziul, și prin fapt de bărbăție Ridicând o țeară mică peste-o mare 'mpărăție!

Așa salută poetul nostru *V. Alexandri* pe ostașii români, cari la 1877 au ridicat gloria numelui de Român și au adus neatrănarea României.

Armata României e tină, e numai din veacul nostru. Vechea și glorioasa armată a Domnitorilor români a fost nimicită în veacul trecut, prin domnii greci Fanarioți și așa, după-ce Fanarioții au fost alungați, a trebuit de nou întemeiată și armata. Inceputurile s'au făcut încă înainte de unire, dar' pe temeuri serioase s'a organizat după unirea principatelor române.

Învățați pe copii să fie stringători. Insuflați-le din pruncie că munca și economia sînt temeliea fericirii; că norocul fuge de lenesi și de risipitori.

Căutați a întâpări în mintea lor că cel-ce muncește și cruță este creștin bun și patriot adevărat, fiindcă cel-ce lucrează se roagă și cel ce cruță contribuie la înavuțirea și mărirea țării sale.

PARTEA ECONOMICĂ.

Economii în timpul iernii.

Cât ține vara economii muncese din greu, făcendu-și adese și din noapte zi. Nu tot așa se întemplă însă în timpul iernii, care la noi este de câte 4—5 luni, adecă aproape o jumătate de an. Neavînd economul ce să lucre în grădină și în câmp, în grajd și curte isprăvindu-și curînd lucrurile, ear' în casă neobicituit

Lucru frumos și folositor ar fi aceasta; numai e întrebare, că încât se va putè îndeplinî. Zicătoarea ne spune că: „pe calul bătrân nu-l mai înveți buestru“. Și noi ne temem, că această zicătoare se va adeveri în întemplarea de față. Cu anevoie vor putè învăța în timp de 2—3 luni chiar și cei mai plini de rîvnă și mai îndemânatici economi un meșteșug într'atăta, ca să aibă după el câștig de ceva treabă. Un meșteșug se învață numai pe răgaz, în timp de mai mulți ani și anume în tinerețe. Deodată, ca prin minune, nu se poate învăța bine nimic. Așadar' dela această încercare puțin putem nădăjdu, și va mai trece multă apă pe vale până vom ajunge, ca o parte a plugarilor măcar să se îndeletnicească cu anumite meserii aducătoare de venit.

Tipuri din armata română.

Mult s'au îngrijit și au lucrat în privința aceasta generalul *Florescu*, *Vodă Cusa* și cu deosebire regele României, *Carol I*. Ostenețiile lor n'au fost de giaba, căci sosind prilejul, s'a dovedit că cine e Românul! Vechea vitejie a reinviat și lumea a stat uimită la eroicele fapte militare ale Românilor.

În numărul de azi dăm câteva tipuri din armata română. În stînga stă vîntorul, apoi urmează celelalte tipuri de infanterie și șirul îl încheie la dreapta soldatul *dorobanș* sau curcan, așa după-cum a fost uniforma curcânească în războiul din 1877.

Vorbe înțelepte.

Una la săptămână.

Munciți fără preget!

Munciți fără preget și puneți la o parte din aceea-ce câștigați, căci numai astfel vă puteți înavuți. Fugiți de cei ce vă spun că vă puteți înstări fără a lucra și fără a cruța.

Luați pildă dela cei cari și-au făcut avere prin muncă și economie și nu rîvniți nici-odată la banul altuia.

fiind de mic a pune mâna pe câte ceva și nici de lucru căpătînd, s'au necătînd la altcineva, nu-i rămîne decît să meargă în povești pe la vecini sau în cărcîme, ca să-i mai treacă de urît.

Că așa nu e bine, vedem cu toții și simțim trebuința de a se face ceva pentru îndreptarea rîului.

Mai mult însă se simte rîul, ce urmează din lipsa de lucru peste iarnă, în acast an din cale afară rîu pentru economi. De aceea să și caută modru de a-i ajuta pe acestia: prin învățarea în cîinste a unor ramuri de industrie (meșteșuguri). Anume: se scrie, că se plănuește aducerea unei legi în decursul acestui an, lege prin care se va statori felul și chipul de a învăța pe plugari fără plată, anumite meșteșuguri, ca cu ajutorul lor să și poată câștiga pâinea de toate zilele, încă în decursul primăverii următoare.

Dar' nu ne putem la multe aștepta în această privință nici dela copii, chiar și dacă s'ar lua față de ei măsurile de lipsă pentru învățarea unor meserii, punîndu-i adecă sub conducerea unor meșteri adeva dibaci și cu atât mai puțin urmînd în modul de până acum. Și adecă cum?

În multe locuri s'a introdus în școală împletitul paielor pentru facerea de pălării. În alte locuri s'a început cu facerea a tot felul de corfe din răchită și de alun, în alte locuri, pe unde se află papură, au început a se deprinde cu facerea corfelor de papură, a rogojinilor ș. a. Și doar' se vede vr'un spor mai însemnat pentru viață chiar și în comunele unde școala s'a silit din toate puterile ca să și facă datorința? Am dorî să ni-l arete cineva!

Dar', să nu ne hrănim cu gânduri și dorințe zadarnice. Căci cu învățarea

lucrului, înțeleg, a meșteșugurilor, în școala sătească este ca și cu învățătura de carte peste tot. Copiii, ce e drept, se luminează, se deșteaptă și se pot folosi de începuturile de învățatură din școală; dar', nu poate fi vorba, ca numai cu acelea începuturi de învățatură se fie pregătiți pentru anumite chemări s. p. ca învățatori, preoți, notari, negustori și tot așa merge și cu începuturile de meșteșuguri în școala sătească: cu chipul acesta nu vor pute ajunge viitorii plugari să-și câștige pâinea de toate zilele.

Cu totul altcum înțelegem noi lucrurile din vorbă. Eată cum!

Să fim pe deplin mulțumiți, dacă școala sătească ne va da oameni bine crescuți, — religioși — morali — buni cetitori, și scriitori și computători și pe lângă aceste, bine introduși în toate ramurile economice.

Economia la noi, fiind pe o treaptă foarte de jos purtată, lucrul cel mai de căpetenie, ce 'i-se poate cere cu drept cuvânt școlii populare, este să ne formeze economi luminați, cari să se știe folosi de rezultatele, la cari au ajuns descoperirile pe toate terenele economiei.

Începând cu toate, ne trezim în urmă, că am făcut din toate câte ceva și din tot nimica, adică nimic temeinic și trainic, ceea-ce nu este și nu poate fi folositor.

Încât pentru meșteșugari, aceștia să ni-'i formăm, împărțind fără zăbavă cât mai mulți copii din fiecare comună la tot felul de meserii; ear' economii să fie economi în tot înțelesul cuvântului, asemenea și copiii lor, ce vor ave să rămână la economie.

Și, după-ce am vorbit multe de toate, — credem nu fără folos — să ne întrebăm: ce ar trebui să facă economii în timpul iernii?

Răspunsul este ușor; să se indeletnicească cu lucruri folositoare și să se ferească de cele stricacioase.

Să știe, că celor mai mulți economi, după săvârșirea lucrurilor, ce le au cu îngrijirea vitelor, aducerea și tăierea lemnelor, ducerea la moară ș. a., le rămâne încă destul timp slobod, care între împrejurările noastre de azi — nu 'l-ar pute întrebuința mai bine, ca prin câștigarea de cunoștințe pentru chemarea lor. Nimic dar' mai folositor în fiecare sat, ca înființarea unei biblioteci populare, înzestrată îndeosebi cu cărți economice scrise în limba înțeleasă de popor și pe lângă această înființarea școalelor de adulți (oameni mari), cărora să li-se propună în regulă cultivarea mai înțeleaptă a pământului din câmp, cultivarea grădinilor, îngrijirea gunoiului, prăsirea unor soiuri mai alese de animale, cultivarea albinelor, vermilor de mătășă ș. a.

Pe lângă aceste, stărnuind ca să devină mai *cruțători*, înființând însoțiri de cumpărare, pentru a-'l feri de casa cărcămei;

înființând mai departe tot felul de însoțiri sau tovărășii: cum ar fi însoțirile pentru cumpărarea de mașini economice, bănci de cruțare și împrumut ș. a.

Desvoltându-se lucrurile în direcția aceasta, s'ar face — credem — treabă mai bună și mai potrivită împrejurărilor, decât cu învățarea meșteșugurilor, care se plănuște și care va rămâne o încercare — ce e drept — făcută cu bune gânduri, dar' — așa zi-înd — nepotrivită pentru a prinde rădăcini, a prospera și a aduce roade în pământul și condițiunile, ce s'au ales spre acest sfârșit.

Negoț românesc.

Filiala „Concordiei“ în Făgăraș.

Primim următorul avis: „Prin prezenta ne luăm voie a vă aduce la cunoștință, că sub firma înregistrată „Concordia — societate comercială pe acții — Filiala Făgăraș“ am deschis în Făgăraș (Piața-mare) edificiul „Furnica“, lângă apotecă, o sucursală. Legăturile directe ce le avem, precum și bogatul asortiment, ne pun în plăcuta poziție ca să corespundem tuturor așteptărilor. Prin prețuri moderate, serviciu prompt și marfă de calitate cea mai aleasă ne vom sili a câștiga încrederea onoratului public și nu ne îndoim, că dacă mai luați în considerare și scopul ce-'l urmărim, adică promovarea comerțului și creșterea elementelor solide pentru comerț, ne veți da sprijinul d-voastre onorându-ne cu prețurile d-voastre comode, ear' noi vă putem asigura de înaintea despre punctuală și corectă efectuare a aceloră. Comerțul nostru pentru piața Făgărașului cuprinde toate articolele aparținătoare sferei de *băcănie, bumbăcărie, lăndrie, delicatose, coloniale, sticlărie, fierărie, vinuri și vinarsuri curate*. Vânzările se fac *en gros* (în mare) pentru comerțanți, cari prin legătură cu societatea noastră ajung în favorabila poziție de a câștiga un izvor solid de procurare și a se bucura de toate favorurile posibile, și *en detail* pentru on. public din Făgăraș și jur. Firma societății se va subscrie de d-nii *Iuliu Dan, Dr. Ioan Turcu și Ioan N. Peia* colectiv așa, că sub stampilia societății subscriu doi dintre numiții d-ni.

Boltă românească în Sâmbăta-de-jos.

Negustorul român *Nicolae Moisin*, care are boltă în *Sâmbăta-de-jos* (Țeara-Oltului) vestește următoarele:

Îmi iau voie a aduce la cunoștință on. public, că în *Sâmbăta-de-jos* în casa comunei, cari se află în piață, la drumul țării, unde-și are comuna cărcăma sa, al cărui conducător sînt eu subscribul, am deschis și *prăvălie*, care am provăzut-o cu tot felul de marfă bună și aleasă, trebuincioasă poporului nostru românesc. Marfa 'mi-o procur dela *prăvălia* noastră „*Concordia*“ din Sibiu și filiala sa Făgăraș.

După un an de luptă, azi am ajuns să am și *trafică de tabac*. Rog deci onor. public românesc din aceste părți, să mă sprijinească și călătorii în trecere pe drumul mare spre Făgăraș și Sibiu, oprindu-se aici, să binevoiască a mă cerceta, căci îi asigur, că vor afla bunătură bună, curată și marfă estină, apoi primire bună și serviciu curat. Rog cu toată stima

pe toți domni preoți și învățătorii noștri de pe Țeara-Oltului ca aceasta scrisoare a mea să o aducă la cunoștința poporului nostru românesc, pe care dlor îl păstoresc și conduc și al sfătul să mă sprijinească după putință!

Sâmbăta-inferioară, 19 Oct. 1897.

Nicolae Moisin Selișteanul,
neguțator.

Prăsirea galițelor.

(Urmare)

Paserea, precum și toate animalele noastre de casă au lipsă pentru dezvoltarea oaselor lor de săruri, cari se alcătuiesc în măsură mare din var și din acid fosforic. Tot asemenea are lipsă găina pentru formarea cojilor de ou, precum și pentru mistuirea regulată și susținerea sănătății, ca să capete și alte săruri minerale. Este dar' cu cale, ca galița să capete coaje de ou măruntă, șgârțuri dumicate, oase fin măcinate și făină de oase, îndeosebi atunci, când gainile sînt închise într'o curte mică și unde nu au prilej a desfăcu cu ciocul varul de pe ziduri și a fughi năsip. Ar trebui peste tot să îngrijim, ca galițele să aibă la îndemână oase și șgârțuri fin măcinate, cari în cele mai multe cazuri se lapadă, deși acelea sînt o materie de nutremânt foarte prețioasă, fiindcă conține mult var, acid de fosfor și cleiu. Acestea sînt ceva și cam greu de mistuit, să disolvă înse pe deplin și trec în mare parte în sucuri.

Porțiuni mici de sare, cel mult 1 gr. pentru un animal, mestecat în nutreț înaintează mistuirea, ear' dimpotrivă prea multă sare provoacă conturbări de mistuire, ba poate deveni chiar venin, pentru aceea tot a 3-4 zi avem să conținem cu sarea, deosebi atunci, când și altminterea li-se dă ea nutreț din bucătărie rămășițele sărate.

Sburătoarea, ca și ori-care altă ființă, are lipsă, în fiecare zi de apă curată, proaspătă și cât să poate curgătoare. Îndeosebi îi priește galiței pentru susținerea sănătății apă, ce conține var și fer.

Găina este dela natură o mănătoare de grăunțe, pentru aceea putem privi grăunțele de bucate și alte sămânțe, ca nutrețul cel mai natural. Găina n'are nici o preafecțiune față cu ori-care specie de sămânțe, și să îndeștește cu ceea-ce capătă și cu care este dedată. Trebuie să luăm în seamă însă soiul de bucate. ce a căpătat gaina în tinerețele sale, și la care s'a deuat deja. Alacul, orzul, cucuruzul, hrișca și ovăsul să pot întrebuința bine ca nutreț, fiindcă nici prețul nu să deosebește mult unul de altul, pe când grăul, care conține mai multă materie de nutrire, este și în preț mai mare.

Nu este de recomandat ca să se dea găinilor grăunțe mestecate, căci atunci ele mistuie numai acele cu care s'au dedat, ear' acele pe cari nu le place le lasă ne-

măncate. Dacă voim să schimbăm grăunțele, atunci trebuie să dedăm cu încetul galița cu nutrețul cel nou, căci o schimbare repede a nutrețului, cauzează o slăbire a trupului, prin ce se micșorează dobanda după galiță. Tot asemenea nu este ertat a face o trecere rapidă de la nutrețul uscat la cel moale sau întors.

Grăunțele se dau mai cu scop în stare uscată. În apă grăunțele se unflă și se fac umede, ear' sucurile de mistuire nu pot străbate. Tot asemenea puterea nutritivă încă se micșorează prin subțierea cu apă. Așadar' înmoierea în apă a grăunțelor nu este de recomandat.

Când dăm galițelor grăunțe uscate, nu trebuie să uităm de verdeață, apă și năsip.

Ovėsul este de recomandat deosebi pentru pui și pentru cloce, fiindcă conține cantitate de acid fosforic, pe când cucuruzul este acomodat ca nutreț mai mult pentru galițele de îngrășare și ca nutreț de iarnă fiindcă conține multă untură și este ușor de mistuit.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Industria de casă a țerancelor române.

Dintre toate reuniunile noastre de femei cea mai lucrătoare și mai harnică în a sprijini și ajutama industria de casă (lucru de mână, țesături, cusături etc.) a femeilor noastre dela sate, este: „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei“.

Comitetul acestei reuniuni a dat acum o nouă dovadă despre aceasta. Cu datul de 25 Octomvrie c. comitetul a adresat membrilor și tuturor binevoitorilor reuniunii un apel, în care le face cunoscute hotărârile ce le-a luat în privința aceasta, cerându-le ajutorul.

O firmă (boltă) mare din Viena a cerut țesături și alte lucruri de mână de ale țerancelor noastre, spre a le vinde acolo. Reuniunea a hotărât să fie mijlocitoare aci, adunând lucruri de mână de ale femeilor noastre și trimițându-le la Viena.

Țesăturile și alte lucruri de mână de ale noastre sunt așa de frumoase, încât ele sigur vor fi cumpărate de străini și din aceasta vom avea foloase însemnate.

Eată ce zice în privința aceasta apelul:

Reușind noi să facem o mișcare mai puternică în privința asta, multe sunt foloasele ce vom trage după ea, și ca singuratici și ca Reuniune și ca neam.

Ca singuratici: că țeranca cutare cu mâni măiestre, va putea să vadă după lucrul mânilor sale și oare-care folos material, oare-care răsplătire a muncii sale, mai ales în aceste zile grele pentru bietul popor econom, afară de aceea lucrând și azi și mâne cu grije și străduință tot mai bună, se va desvîrși fiecare, devenind tot mai meșteră și mai meșteră;

Ca „Reuniune“, că se va trezi o mai viuă luare aminte față de Reuniunea noastră,

care are într'adevăr așa de nobilă țintă, și se vor strînge mai mulți și mai multe în jurul ei, dându-i puțință de a lucra mai cu folos întru binele neamului pentru care s'a înființat;

ca popor, ca neam, vom avea folosul că, cu lucrurile frumoase se va duce și numele de Român în locuri unde azi e aproape necunoscut, și cu brazda cutare de țesătură mândră va intra în salonul baronului cutare, a învățatului cutare, a oficialului cutare și numele de Român și încă împreună cu o vorbă bună, cu o notă de simpatie.

Ear' aceste nu sînt foloase peste care noi să putem trece, neluându-le în seamă!

Aceasta este o vrednică hotărîre a comitetului.

A doua e că în vara anului viitor se se țină o adunare generală mai mare, împreună cu o *Expoziție de lucruri de mână*, ce Reuniunea are de gând s'o aranjeze în stil mai mare: să fie reprezentate la ea toate ținuturile comitatului, ba, întrucât să va putea toate statele și orașele!

La această expoziție se vor împărți și premii pentru lucrurile bine reușite.

Resumându-se în apel aceste hotărîri, comitetul se adresează la toate femeile fruntașe din comitatul Hunedoarei și le roagă la următoarele:

să binevoiți a aduna în jurul d-voastre surorii țerance despre care știți că s'au mai măestrite, și împărțindu-le cu ce rugare să îndrepteză prin aceasta „Reuniunea femeilor“ noastre către d-voasele, — să le îndemnați ca:

Până la 10 Decemvrie să gătească ce pot mai frumos pentru a fi trimis la Viena spre vânzare;

ear' de aci încolo să pregătească peste iarnă lucruri cu toată inima, pentru *Expoziția „Reuniunii“ noastre din vara viitoare*

și la unele și la altele lucrul de căpetenie e, să fie originale, naționale, cu forme învîțate dela mamele lor, forme ce își au și numirile lor („Cornu cel mare“, „roata cea mare“, „cornu berbecelni“ etc.)

Pe fiecare lucru să pună o ședulă cu numele și locuința lucrătoarei și cu prețul lui.

Facem deci luătoare aminte pe femeile române din comitatul Hunedoarei la frumoasele nisuițe și planuri ale reuniunii, rugându-le să le sprijinească fiecare după puțință, căci scopul e și măreț și folositor!

Boul și Vaca.

Traducere din cartea *Das Rind* (vitele) de A. Seiffert.

Din timpuri foarte vechi, boul s'a înblânzit și s'a făcut unul din animalele cele mai folosite omului. Nu numai că a contribuit să aducă agricultura în starea de înaintare, în care se găsește azi, dar și în țerile muntoase și în cele de pășune a devenit un izvor nesecat pentru bunul trai. A fost și este încă și azi bogăția multor țeri. Boul ajută la arat, la cărat greutăți; vaca dă lapte pentru hrană, amândoi dau gunoiu pentru ogoare și câmpii. Carnea lor este cea mai gustoasă și e o hrană din cele mai priincioase pentru om. Din secol lor se fac lumtări, săpun — și în vremurile mai noi — a început a se face și unt măestrit; coarnele și copitele se lucrează de strungar, de asemenea și oasele sfărțate sau măcinate pot servi și la îngrășământ. Mățele slujesc măcelarilor pentru fabricarea cârnaților și unele părți din ele ne dau pielea cea fină, întrebuintată de giuvaergii (aurari). Sângele servește la prepararea albuminei, pro-

cum și la despumare în fabricarea zăharului și în prăgătirea sării prin aburire. Părul servește curelarului, pielea tăbăcită e foarte bună pentru încălziminte; într'un cuvînt, atât în viață, cât și după moarte, aceste animale ne dau foloasele ce e mai mari.

În reținerea bouului și a vacii este deosebită, după foloasele ce voim să ținem de la aceste animale; fie că le îngrășăm pentru carne, fie pentru lapte, unt, etc., fie că voim să ne servim de ele la muncă. Rumegăturile, și mai cu seamă bou și vaca, ne dau cea mai multă carne pentru mâncare. Această carne e gustoasă și hrănitore. Puterea hrănitore a cărnii e foarte mare, și cu atât mai mare, cu cât aceste animale au fost îngrășate mai mult. De asemenea soiul, sexul, vîrsta, felul de creștere și de întreținere influențază mult asupra bunății cărnii.

Vîrsta cea mai potrivită când vitele ne dau carnea cea mai gustoasă e pentru vaci dela 4—8 săptămîni și pentru boi dela 3—5 ani. Sexul de asemenea are o înflurire asupra cărnii, și cea mai bună o dau boii jugăniți la timp. Carnea vacilor mai bătrîne este mai puțin gustoasă; ear' a taurilor e mai grea și aspră și do obicei se întrebuintează pentru facerea cârnaților. Vitele crescute la câmp dau o carne mai gustoasă decât cele îngrășate în fabrici de zăhar etc. O carne mai bună și mai plăcută încă decât a vitelor îngrășate ne dau vacile de lapte, precum și boii dela jug. De asemenea și carnea celor sălbatici sau semi-sălbatici, e cu vine mai groase, mai aspră, mai săracă în grăsime și mai puțin gustoasă, căci în privința dezvoltării și a activității lor mușchulare sînt cu totul deosebiți. Modul de pregătire nu atrîna deloc de calitatea și gustul cărnii. E știut că carnea mai veche e mai fragedă, mai ușor de mistuit și mai gustoasă decât cea a vitelor abia tăiate.

Dacă se pune carnea crudă în apă clocotită, părțile albuminoase ale păturilor din afară se închiagă, devin nepătruse și păturile din lăuntru se coc în sucurile lor proprii sub înflurirea căldurii. Carnea rămîne astfel mai gustoasă, supa (zama) e rea. Dacă însă se pune carnea în apă rece și se fierbe încet, atunci se stoarce toată sarea și puterea cărnii. Supa e foarte gustoasă, dar se pierde multă putere hrănitore a cărnii, prin închigarea materiilor albuminoase, cari se scot sub formă de spumă și carnea astfel gătită e mai tare și mai puțin gustoasă.

E de observat și partea corpului din care s'a luat carnea și mai ales la bou, frăgezimea cărnii e foarte deosebită în această privință. În unele orașe mari s'a făcut o împărțire regulată a cărnii după deosebitele părți ale corpului de unde se iea; cu deosebire e mai bine plătit mușchiul din care se gătesc fripturile.

Aci trebuie să vorbim și de o altă materie de hrană, care se scoate în mare parte din carnea de vite și care în cei din urmă zece ani a căpătat o mare vază pe piețele lumii. E vorba de extratul (storsul) de carne sub diferitele sale forme. Se pune carnea tăiată mărunt în apă rece, se fierbe acest produs pentru-ca să se elimineze albumina (partea cu albuș) se ia grăsimea și se afumă. O mare dezvoltare au luat în ultima vreme și conservele de carne de bou și de vacă, cari sînt un nutreț minunat, mai cu seamă pentru hrănirea armatelor în timp de război.

Cele mai bune vaci de lapte sînt acele cari au oasele mai gingașe, coada subțire, trupul dezvoltat în formă de butoiu și cu ugerul și vîna lăptoasă dezvoltate. Cât timp

vacile dau lapte nu se îngrașe, căci schimbă mare parte din hrană în lapte. Dacă se întrebuițeză la muncă, se micșorează cantitatea de lapte. Pentru jug se alege cu deosebire boii cu trupul mai lung, gâtul scurt și cu pașul apăsător; ear' pentru îngrașat sînt mai potriviți cei cu trupurile mari.

Dacă mai amintim aci, la încheierea acestui articol, încă odată marcel rol ce-l au boul și vaca pentru înaintarea și bunăstarea popoarelor, apoi am dori să ne apelăm înzadar la cei chemați a înmulți bogățiile pe cari le poate aduce creșterea vitelor. În creșterea și ținerea vitelor se păcătuște încă mult. Curățenia, îngrijirea și ținerea lor în grajd încă lasă mult de dorit. Fiecare plugar trebuie să se încredințeze, că cu cât îngrijirea și ținerea e mai bună și nutrirea mai rațională, cu atât mai mare va fi câștigul.

Cronică economică.

Producțiunea de mătăsă în Ungaria e pe cale de a intra în o stare nouă. Să știe, că până acum statul a fost la noi singurul producător de mătăsă. Acum e vorba, că mai multe firme mari din Franța, Italia și Elveția ar fi aplicate să-și bage capitalele în această producțiune. O mare firmă străină deja a început tractări pentru fabrica dela Neoplanta.

Dintre țeranii noștri mulți se ocupă cu creșterea vermilor de mătăsă, cu deosebire cei din comitatul Torontal și Timiș. Aceștia cu dor așteaptă noua stare, căci atunci barem aici ar scăpa de vecinicele maltratați ale șovinistilor slujbași plătiți de stat.

Industria mătăsii purtată cu grijă aduce venit foarte frumoase și are partea bună că nu cere capital, căci câștiga frăgari (duzi) sînt în stare a hrăni mii și mii de vermi de mătăsă.

Ar fi foarte bine dacă țeranii noștri ar îmbrățișa mai mult această ușură și rentabilă industrie.

Societăți de pescuit. Pentru pescuirea Someșului în o întindere de 2336 jug. cat. (în cursul apei) s'a format în Jibău (Sălajiu) o mare societate.

Tot astfel s'a făcut demersuri, ca să se înființeze societăți de pescuit pentru Crișuri; pe de o parte pentru a împiedica stîrpierea peștilor prin pescuit neiertat și prea des; ear' pe de altă parte pentru a înmulți venitele prin o pescuire regulată.

Expoziție de găște s'a deschis în Budapesta, aranjată fiind de societatea regnicolară pentru prășirea găștelor. Au expus 130 producători: 80 găște de prășilă, 300 găini și rațe și 400 pârcehi de porumbi. Mai multe sînt dintre găștile americane Plymouth-Rocks, apoi Langshan, Brahma, Cochin. Apoi găște Emden și rațe Peking. Dintre porumbi au fost mulți porumbii pentru serviciul postal.

Făina din România și-a câștigat o nouă piață de trecere. Anume la întreprinderea consulului român din Belgia, brutarii din Bruxelles întrebuițeză făina din România și se spune, cu o isbândă mare. Ziarele ungurești luând notă de acest fapt, îl înregistreză cu vedită mînie și în legătură spun cu necaz, că săptămânile trecute s'a transportat o mare cantitate de grâu din România la Budapesta. Nu le tînește dumniilor nici bucătura de pâine făcută din grâu românesc, semn că ne „îndulcim“ și ne „înfrățim!“

Furnisarea obiectelor de piele pentru stat și industria mică. Ministrul de războiu înștiințeză, că pentru armată are lipsă de 26 000 pârcehi de păpuși (boconci), 3300 cisme și mai multe lucruri din industria curelarilor. Pentru pregătirea lor poate concura orice măestru locuitor în țeară și recunoscut de autoritățile competente ca *măestru*. Dacă mai mulți voesc să concureze în tovărășie, trebuie să-și aleagă un încredințat și acesta în numele tuturor să înainteze oferta și încă deosebit și pentru curelari și pentru păpucari. Muștra obiectelor se poate vedea în magazinul pentru haine nr. 2 din Budapesta.

Ofertele cu timbru de 50 cr. se înaintează până la 17 Decembrie a. c. la acea intendatură, în a cărui ținut locuște măestrul. Aceste sînt: Budapesta, Pojon, Cașovia, Timișoara, Sibiu și Agram. Dacă într'un oraș sînt mai mulți concurenți, ei pot să trimită pe unul la Pesta ca să vadă și studieze muștra și apoi să comunice la toți. Maximul sau minimul numărului de obiecte pentru care se face oferta nu e fixat. Condițiile mai amănunțite se pot vedea în localitățile corporației industriale (Országos ipartestület, Budapest, Újtelek 4 sz) în toate zilele înainte de smeazi.

Întovărășiri pentru producerea, prelucrarea și valorisarea laptelui, se înființeză în diferite localități din toate părțile țării. Cu deosebire micii proprietari formează astfel de întovărășiri cu ajutorul cărora și fac un frumos venit. Durere, că în părțile locuite de Români nu s'a pornit încă nicăiri înființarea astorfel de întovărășiri, cu toate că atîția economi ai noștri produc cu vitele lor cantități mari de lapte.

Culesul viilor din anul acesta e foarte variat. Știrile ce le avem variază de la foarte bun până la foarte slab, ba sînt ținuturi întregi unde viile n'au produs nimic. Estă câteva știri: În Cuvin (Timiș) culesul a fost aproape îndestulitor; s'a produs aproape la 12 hl. must pe un teritor de 1 jugăr cat. În Sângeșul-de-câmpie (Mureș-Turda) culesul a fost slab: abia 3—6 hl. de 1 jugăr cat. În Miraslău (Turda-Arieș) culesul a fost slab; cu 25% mai puțin ca în anul trecut. În Ardeal peste tot, se poate zice că a fost slab culesul, dacă n'a lipsit cu totul.

Sfaturi bune.

Nutreț pentru cai în timp de călătorii.

Cu prilejul manevrelor și marșurilor, cum și peste tot în călătorii, făina de săcară mestecată cu apă este un nutreț simplu și practic pe seama cailor. În Elveția și Italia se întrebuițeză foarte mult o astfel de amestecătură și cu deosebire când caii sînt mînați într'una, avînd numai puțin timp de odihnă. Ajungînd la o stație, li-se dă cailor fără zabavă amestecătură de apă cu făină de săcară, ca după câteva minute, cu puteri noue și voioși, să-și poată face călătoria mai departe.

Contra brânței la porci.

Contra hrânței la porci, un veterinar danez recomandă întrebuițarea alcoolului. Două până la trei păhare rachiu de rînd se amestecă în o litră de lapte și din această beutură, care se ia cu mare poftă, se dă animalului, după mărime, la început până la $\frac{1}{4}$ litră, după câteva zile numai pe jumătate atîta.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

M. M. R. în Ciclova-montană. Casa, scrisă la cartea funduară pe numele ficiorului și a soției lui, e proprietatea amîndurora. Când s'a luat inventar la moartea soției, partea ficiorului D-tale a rămas neatinsă și n'are drept n'ime să i-o iee. Cheltuiala la înmormîntarea soției trebuia pusă la inventar ca îngreunămînt. Aceea trebuie plătită mai înainte din moștenire. După banii cheltuiți poți să preștii, ear' partea ficiorului la casă nu i-o ia nimenea. Vă luați și D-voastră apărător. Nu trebuia să lăsați să ducă lucrurile din casă cu puterea, pînă ce i-le dă legea.

A. L. în Petrovoselo. Deși ne pare rău, dar noi nu sîntem în stare a așeza în posturi pe unii sau alții, din pricina, că nu avem timp pentru aceasta. Atîta îți putem spune, că s. p. notarul din Galeș (posta Seliste, comit. Sibiu) are lipsă de un scriitor. Adresează-te la el. Afară de aceasta cercetează pe dl Osvădă, contabil la „Steaua“ în Petrovoselo și vezi poate știe dînsul vre-un loc pentru D-ta. În numărul viitor vom da și o cronică cu ofertul d-tale.

Știri economice.

Nouă bancă românească. Cu numele „Zarandana“ se întemeiază în Băița (comitatul Hunedoarei) o nouă bancă românească. Actiile emise sînt subscrise și pe 15 Noiembrie n. c. este conchemată la Băița adunarea generală constituantă a noiei bănci.

Mare miserie. Din comuna Băgău, lângă Aiud, i-se scrie „Gazetei Transilv.“: Locuitorii comunei noastre au ajuns într'o stare deplorabilă. Anul trecut grindina a nimic total recolta, ear' anul acesta miseria e și mai mare. Pe lângă ceea, că recolta grânelor și cucuruzelor a fost slabă, pomii și viile, cari constituiau un isvor principal de venit, anul acesta n'au produs nimic. Datoriile și dăre sînt mari, la cari se mai adăuge și povară speselor cu comasarea. Toate acestea au făcut ca pînă acum 50—100 persoane au părăsit comuna, mergînd unii în România, ear' alții ca servitori pe la curți domnești. Sămîntăturile din toamna aceasta de asemenea nu sînt promițătoare, de oare-ce din lipsa de ploi nici n'au răsărit.

O statistică a focurilor. În luna Iulie Septembrie a. c. s'au ivit în Ungaria 1372 focuri în 1087 comune, cauzînd o pagubă de 2,065,059 fl. Această pagubă au avut-o 2803 de oameni. Față cu luna August din acest an, numărul focurilor a scăzut cu 324, ear' pagubele cauzate cu o jumătate de milion.

Tîrgurile în Septembrie. După statistica oficioasă, în luna Septembrie s'au ținut în toată țara 420 de tîrguri de țeară. După-cum s'a întemplat și în lunile de mai înainte, cele mai multe vite cornute au fost mînate la tîrgurile din Ardeal. Tîrguri mai mari de vite, au fost în *Giula*, *Lăpușul-unguresc* și *Mureș-Oșorheiu*. Tîrg mare de cai a fost în *Giula*. Oi mai multe au fost mînate în *Sibiu*, 15 mii de capete, dintre cari s'au vîndut 5085. Vitele cornute mai scumpe au fost în *Sibiu*, vînzîndu-se o păreche de boi de jug cu 600 fl. Porcii mai scumpi au fost în *Lipova*.

Călimdarul Poporului.

Am vestit mai înainte, că a eșit de câteva săptămâni „Călimdarul Poporului” pe 1898.

Călimdarul acesta ese de 13 ani și e scris și alcătuit de membrii redacției foilor noastre. El e făcut și întocmit anume pentru popor, după-cum arată și numele și este nu numai cel mai ieftin, dar totodată cel mai naționalistic, cel mai lătit și cel mai bun din câte călimdare es la noi.

Dovadă despre aceasta este, că cine l-a avut odată, nu se mai desparte de el, ci-l cumpără din an în an, ear' de altă parte el se lătește în cercuri tot mai largi, căci din an în an trec tot mai multe exemplare. Dar „Călimdarul Poporului” pe 1898 ce a eșit acum, întrece pe toate celelalte de mai înainte, atât în privința cuprinsului literar-economic etc. cât și în privința frumuseții, fiind împodobit cu multe și frumoase ilustrațiuni.

Toate foile noastre, atât de dincoace cât și de dincolo, au adus mari laude „Călimdarului” nostru. Astfel *Timpul*, *Epoca*, *Familia*, *Foia literară*, *Tribuna Poporului*, *Foia Diecesană*, *Dreptatea*, *Opinia*, *Revista Orăștiei* etc. laudă ieftinătatea, bunătatea, caracterul popular al călimdarului, variația materialului și îngrijirea, cu care este tipărit.

Epoca s. p. face o dare de seamă mai lungă, în care zice:

„Ori-câte publicații de acest fel ar mai eși în limba românească, sigur că nu vor pute face de prisos volumul acesta de o sută-două zeci de pagini intitulat: „Călimdarul Poporului” pe anul 1898.”

Și earăși mai departe:

„Tipărit cu multă îngrijire, având mai multe ilustrații frumos executate, călimdarul cuprinde pe lângă materia calendaristică trebuincioasă, o bogată materie literară, precum și o mulțime de cunoștințe economice de mult folos, toate scrise într-o limbă limpede și curgătoare și într'un stil potrivit cu înțelegerea poporului.”

Îi spune apoi cuprinsul, laudând pe lângă altele rubrica: *Răvașul nostru*, pe care îl numește cu tot dreptul o *cronică națională*. În urmă recomandă tuturor Călimdarul.

Atragem de nou luarea aminte a tuturor Românilor asupra acestui Călimdar, cu înștiințarea, ca fiecare să grăbească a-l cumpăra cât mai curând, ca să nu pătească cum au pățit foarte mulți anul trecut, că întârziând cu procurarea, pe când au voit să-l aibă, nu se mai afla de vânzare.

„Călimdarul Poporului” se poate procura mai ușor dela librăria „Tipografeii”, societate pe acțiuni în Sibiu (Quergasse nr. 15), adăugându-se la preț (20 cr.) 5 cr. pentru porto.

CRONICĂ.

Chirotoniri. În 24 Oct. v. a. c. și zilele următoare Excelenția Sa I. P. Metropolitul Miron Romanul a chirotonit intru presbiteri-preoți pe următorii candidați de preoție:

1. Isaia Enescu, ales capelan în Cheia-Branului, tractul Branului; 2. Ioan Schiopu ales capelan în Țintari, tractul Brașovului; 3. Ioan Nan, ales paroch în Sânt-Petru, tractul Brașovului; 4. Mihail Iancu, ales paroch în Supra-Petri (Vidra-de-jos), tractul Câmp-

nilor; 5. Laurențiu Ciorbea, ales paroch în Sălciva-de-jos, tractul Lupșei și în fine 6. Ilie Pop, ales paroch în Ludoș, tractul Mercurei.

Concert împreunat cu petrecere.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu” va da un concert împreunat cu teatru și joc, Sâmbătă, în 1/13 Noemvrie 1897, în sala dela „Gesellschaftshaus”, sub conducerea dlui Candid Popa, învățător și binevoitorul concurs al unui grup de clerici din seminarul „Audreian”. Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: de familie à 3 persoane 1 fl. 50 cr., pentru domni 80 cr. (membrii Reuniunii 60 cr.), pentru dame 50 cr. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare — se află seara la cassă. Program: I. Concert. 1. a) „Dumnezeul nostru”, de D. Cunțanu; b) „Cântec vânătoresc”, de T. Flondor. 2. a) „Tainic se luptă”, (serenadă) de N. Popovici; b) „Cântul marinarilor”, de T. Flondor. 3. a) „Cucule cu peană sură”, b) „Asta-i mândra”, cuartet dublu de G. Dima. 4. „Marșul cântăreților”, de C. G. Porumbescu. II. Teatru. „Bucoavna n'a învățat și umblă la însurat sau Vlăduțul mamei”, comedie cu cântece într'un act de Ioan Lupescu, artist dramatic. Persoanele: Vlăduțul mamei, școlar de sat, Demetriu Axente. Iftimi Sbărcoig, bătrân pădurar, Ioan Imberuș. Costică Ștonescu, tinăr boier George Poponea. Sevasta, mama lui Vlăduț, d-șoara Elena Pop. Smarandița, fiica lui Iftimi d-șoara Elena Poponea.

La mormântul lui Gojdu. În fiecare an, la 1 Noemvrie, tinerimea română dela școale înalte din Budapesta obișnuiește a cerceta mormântul lui *Emanoil Gojdu*, care a lăsat o mare fundație, din care se dau multe stipendii tinerilor. Tinerii țin aici vorbiri întru pomenirea marelui bărbat și depun cununi pe mormânt. Astfel s'a făcut și anul acesta.

Într'un șir lung tinerimea universitară a mers la cripta marelui bărbat și a depus o cunună, de care atrna un tricolor lat național cu inscripția:

„Stipendiștii fundațiunei »Gojdu” — Veneratului lor patron”.

Corul tinerimei a cântat pătrunzătorul cântec „*Adusu-mi-am aminte*”, de Porumbescu.

După aceea domnul Octaviann Vasu a înșirat în cuvinte frumoase virtuțile marelui fondator și făcând în scurte cuvinte biografia lui, a arătat mulțumita stipendiștilor față de memoria lui. Corul a intonat plin de evlavie „*Finită-i calea lui*”, de Schubert.

Luând apoi cuvântul dl *Ilarie Chendi* a arătat înămnătatea actului, ce-l săvârșim nu numai ca act de cinste față de acest mare bărbat, ci și ca prilej de înălțare sufletească, de îmbărbătare spre muncă în aceste timpuri grele.

La sfârșit corul a cântat „*Ou sfinții odihnește*” de Vidu, care a încheiat frumoasa ceremonie. După aceea tinerimea, dimpreună cu mulți inteligenți români, s'a întrunit la o festivitate comună, dată în pomenirea lui Gojdu.

Omor îngrozitor. „*Tribunei*” i-se scrie din comuna Trâmpeole (lângă Zlatna), că în dimineața zilei de 3 Septemvrie n. un omor îngrozitor s'a săvârșit acolo. Femeia *Sofia Ciur* măritată *Troancăș*, a fost găsită moartă, măcelărită în chip grozav, la casa sa. Nefericita era o mare binefăcătoare; anul

trecut și-a lăsat în întreaga avere, în preț de vre-o 10.000 fl., bisericii din Trâmpeole, ear' 1000 fl. celei din Valea-Dosului. Venind gendarmii la locul omorului, au prins pe fi-ciorul moartei, pentru-că au găsit la el o cămașe stropită cu sânge și o larvă. Au mai arestat totodată doi oameni, pe cari înșiși copiii lor i-au descoperit, că au fost părtași la omor. Ticăloșii omoritori s'nt închiși la temnița tribunalului din Alba-Iulia.

— O femeie din aceeași comună a fost osândită nu de mult la 2½ ani temniță, pentru-că în vară a aprins din ură grajdul vecinului, apoi însași s'a dus la judecătorie și a mărturisit fapta păcătoasă.

Cununie. Dl *Mihail Popovici* și d-șoara *Carolina Pop Florian*, vestesc cununia lor, care se va săvârși la 14 Noemvrie n., în biserica gr.-cat. din Șomștelnic.

— Domnul *Laurențiu Avram*, teolog absolut și d-șoara *Gabriela Mesesianu*, anunță cununia lor, care s'a celebrat la 11 Noemvrie 1897 st. n., la orele 3 p. m., în biserica gr.-cat. din Chiueșd (Sz.-Kövesd).

Foc. La *Cârțișoara* (Țeara Oltului) un foc mare a nimicit ferestrul de acolo, cu toate magazinele de lemne; pagubele s'nt foarte mari.

Necrolog. Primum următorul anunț: Subscrișii cu inima frântă de durere anunță, că iubita soție, neobosită mamă, soră și bună: *Anica Petean* născ. Aranykuti, preoteasă în anul al 66-lea al etăței și al 47-lea al fericitei sale căsătorii, Mercuri în 3 Nov. st. n., la 3 ore p. m., după lungi suferințe și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului. Osămintele pământești ale răposatei s'au astrucat în 6 l. c., la 12 ore, în cimiterul gr.-cat. din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Jucul-nobil, în 4 Nov. 1897.

Vittoarele manevre. Se anunță, că M. Sa Monarchul a primit raportul baronului Beck, șeful statului major, ca vittoarele manevre din Ungaria să se țină în comitatul *Bihorului*. Vor lua parte la manevre corpurile de armată III. IV. V. și VI, pe lângă acestea regimentul de infanterie honvezesc 4. Manevrelor se vor țină în comitatele Bihor, Arad și Timiș. Oaspeții Monarhului vor fi probabil împăratul *Wilhelm II.* și regele saxon *Albert*.

Muțente vindecate prin cântare. Din *Borgo-Prund* se scrie, că nevasta unui muncitor de-acolo, mergând înainte de asta cu vre-un an la *Dorna*, în *Bucovina*, s'a spăriat din cauza unui sgomot atât de tare, încât numai decât a amuțit. Toate ajutoarele medicilor nu i-au folosit nimic, rămânând mută timp de vre-o zece luni. În sfârșit luă și ea parte la pelerinajul, ce s'a făcut nu de mult la o mănăstire din *Lemberg*. Ea merse de-a dreptul la biserică și aci, spre marea mirare a vecinilor sei, după-ce ascultă câțva timp la cântări și organe, începî și ea să cânte. Femeia își recăpătase adecă darul vorbirei sub înfurirea cântărilor.

Plan politic. În capitala *Bulgariiei* — spune „*Bad. Hirap*” — s'a întemeiat o foaie numită *Balkanska konfederacia* (confederația balcană) cu programul, a răspândi planul unei confederațiuni balcanice. Această confederație ar avé de scop, a împărți *Tarcia-europeană* și a schimba chiar harta *Austro-ungariiei* și a părții sud-vestice din *Rusia*.

Planul e următorul: *Bulgarii* ar avea țara lor de azi și ar mai căpăta Macedonia, Tracia, Dobrogea, Niș, Piro, Vranja și Leskovatz. *Serbia* în schimbul acestor din urmă ar primi Cossovo, Bosnia și Herțegovina. *România* pentru Dobrogea ar căpăta Ardealul, Bucovina și Basarabia. *Grecia* ar lua Epirul, Tesalia și Creta ear' *Munteneșii*, Dalmația. Până acum nu se știe cine susține foaia, guvernul bulgar, sau vre-o partidă din opoziție. E fapt însă, că eșirea acestei foi a făcut mare senzație în Sofia, ear' organele partidelor bulgare o primesc cu mai multă, ori cu mai puțină iubire.

A eșit de sub tipar: „Istoria lumii“, tălmăcită de preotul Constantin Morariu, din cartea nemțească a Drului Th. B. Welter și întocmită pentru folosul poporului român. Partea întâia: de la început până la istoria Grecilor, cu mapa Asiei. — Editura gazetei populare „Deșteptarea“ din Cernăuți. — Preț 50 cr., cu porto 60 cr. sau un franc 50 bani. — Cartea aceasta este întâia Istorie a lumii în limba română și fiind scrisă într-o limbă populară o recomandăm fiecărui Român.

Eată ce zice editorul: „Noi, cunoscând însemnătatea cărții acesteia, (fiind tipărită și în „Deșteptarea“ (am tipărit-o și în cărțile separate. Îi rugăm acum pe toți binevoitorii noștri să ne ajute a vinde aceste cărțicele „Bibliotecelor populare“ și „Cabinetelor de citire“, că numai așa poporul nostru va avea folos de dinsele, ear' noi vom pute plăti cheltuielile tiparului de până acum și ne-oșim să tipărim cartea aceasta și mai departe. cartea poate fi împărțită și ca premii la tinerii cari părăsesc școala“. Atragem luarea aminte a cetitorilor noștri asupra acestei cărți.

Atentat contra împăratului german. Din Berlin se scrie, că săptămâna trecută, cu prilejul înmormântării generalului *Bilow*, un atentat s'a făcut asupra împăratului german. Anume cineva a aruncat cu o piatră în el, dar' a lovit pe prințul *Schöaach-Carolath*, care călăria alături de împăratul. Împăratul s'a oprit și a dat poruncă să fie arestați toți lucrătorii dela zidirea vecină. Totuși atentatorul nu s'a aflat.

Atentat contra presidentului Braziliei. Se depeșează din Rio-de-Janeiro (America-de-meazăi), că asupra presidentului republicii s'a făcut un atentat îndrăzneț. Un soldat a pușcat asupra presidentului, *Moraes Barros*, dar' nu l'a nimerit, căci un frate mai mic al acestuia, a dat o altă direcție revolverului. Glonțul a rănit greu pe bravul tânăr, care a mântuit viața fratelui său și a presidentului țării. La auzul pușcătorei ministrul de război *Bittencourt* s'a năpustit asupra criminalului, acesta însă l'a înjunghiat, omorându-l pe loc. Foile guvernamentale susțin, că atentatorul ar fi unealta unei conjurații monarchiste, foile opoziției îl țin de nebun.

Al doilea Pituk Béla! Sub acest titlu ni-se scriu lucruri foarte triste despre preotul român gr.-cat. din *Er-Mindszent* (Bihor), de *Papp Gyula*, cum însuși se numește. Acest preot, tânăr încă, deși fiu de popă românesc, și-a uitat într'atât de sine și de neamul său, că nu se învârtește decât între Unguri, și neamul acestora îl ridică în slava cerului. Așa, când cu vorbirea ce a rostit împăratul *Wilhelm*, preamărind pe Unguri, rătăcitul *Papp Gyula* a îndrăznit să pomenească cu fală această vorbire chiar într-o predică ținută în biserica românească. De curând a ținut o

vorbire de preamărire a Ungurilor la sfințirea bisericii ungurești din *Er-Mindszent*. Are acest preot vre-o 10 foi la casa sa, dar' toate-s urgurești, căci de cele românești nici nu vrea să audă. — Rușine lui și păcat că un asemenea om, curat *Pituk Béla*, e încredințat cu păstorirea sufletelor românești!

Un călător șod. Săptămâna trecută a sosit în București — scrie „Timpul“ — călătorul francez *Robin* din Paris, care a pus rămășag de 20.000 lei, că va cerceta pe jos toate țările europene, plecând din Paris fără nici un ban. *Robin*, care poartă uniforma unui vânător de munte, are cu el numai o ranită și o pușcă, ear' ca tovarăș la drum un câine. Sosit în București, *Robin* a nimerit la cafeneaua *Cosman* pe *Boulevard*, unde a beut trei cafele negre una după alta. Cu acest prilej s'a arătat și *Cosman* galant, neprimind nici un ban pentru cafea. Întrebat de rostul său, *Robin* a arătat mai multor persoane scrisori în regulă, prin cari se adevărește călătoria sa și se amintește scopul întreprinderii sale, care după-cum am aflat, i-a dat cam mult de furcă prin Rusia, unde a fost pus la răcoare, luat fiind drept un spion.

Sate noue în Dobrogea. Statul român va întemeia în Dobrogea mai multe sate noue. Novele sate vor fi așezate între graniță și satele de acum *Almalău*, *Eschioi*, *Gailița*, *Canlia*, *Lipnița*, *Caravan*, *Dobromir*, *Aralte* și *Regep-Cuius* în cari se află mulți locuitori bulgari și turci. *D. Luca Ionescu*, prefectul județului *Constanța*, a propus d-lui ministru de domenii ca să dea următoarele numiri nouelor sate: *Răsboeni*, *Călugăreni*, *Rahova*, *Grivița*, *Mircea-Vodă*, *Traian*, *Ovidiu*.

Otrăviri cu raci. La *Chartres*, în Franța, vre-o sută de persoane s'au otrăvit mâncând niște raci ferți. Multe din aceste persoane s'nt și azi bolnave. Unele din ele au suferit îngrozitor. Începându-se o cercetare s'a aflat, că racii erau de un soi, care nu se roșește bine la fert și negustorul i-a roșit cu vâpșeală. Doctorii zic însă, că racii erau de un soi ce se găsește în Spania și care e de natură otrăvitor. — Un alt cas de otrăvire cu raci s'a întâmplat și la *Rennes*, tot în Franța. Și aci numărul otrăviților a fost foarte mare și spiterii au avut mult lucru. *Primarul* a dat ordonanță prin care oprește vânzarea de raci ferți prin hale și piețele publice.

Pungașul Pulszky — sub acuză. Tribunalul din *Budapesta* a primit acuză ridicată de procuror împotriva vestitului pungaș *Pulszky Károly* și l'a pus sub acuză. Ziua pertractării nu-i încă hotărâtă.

Mai nou.

Spre temniță.

Dl Andreiu Balteș, martirul, care abia acum a părăsit temnița ungurească, este chemat de nou la tribunalul din *Cluj*, pe *Luni*, 15 l. c. sub amenințare, că dacă nu se va înfățișa „va fi dus cu gendarmii“. După-cum am aflat, e vorba, că tribunalul din *Cluj* se-i publice hotărârea Curiei, că i-a resprins recursul, dat în procesul pentru *Mehadica*.

Convocare.

Pe baza concludului comitetului central din 30 Octombrie n. 1897 și în conformitate cu §-ul 20 din statute, am onoare a convoca a

IX-a adunare generală ordinară a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“ în *Sebeșul-inferior* (în edificiul școlar), pe *Duminecă* în 9/21 *Noemvrie* a. c. la 11 ore a. m.

Program:

1. Presentarea raportului general al comitetului central, a rațiociniilor pe anul 1896 și proiectul de budget pe 1898.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Discurs despre cultura fânățelor și a poamelor.
4. Despre însemnătatea „Tovărășiiilor agricole“ și a băncilor sătești sistem, *Rariff-eisen*.
5. Autenticarea protocolului ședinței. *Sibiu*, 8 *Noemvrie* n. 1897.

Demetriu Comșa,
președinte.

R Î S.

Ca ho!..

Un Țigan se hotărâ într-o zi să se ducă la vânat; îi venise omului gust să mănânce carne de iepure și pace. Mergând el, eată că în o tufă vede un iepure.

Țiganul ridică pușca, dar' în loc să ochească, începe să zică în gând, arătând cu pușca spre el:

— *Jumătatea asta pentru hăl naș: din jumătatea hastalaltă, un dărăb s'o fac friptură împănată cu husturoi; partea dinainte cu căpățina, o ciorbă dreasă și se-i arunc și o teacă de ardei... Haa...! răcnă Țiganul, ca-și-cum ar fi sorbit din ea.*

Iepurele auzind sgomot, fîști, sară din bârlog și o luă la sănătoasa. Țiganul când văzu așa strigă după el:

— *Ca ho, de stai mo... bătdiosule, c'am se-i spun Țigancii să nu mai pue ardeiu.*

POSTA REDACȚIEI.

I. B. în *Pianul* i. Documentele cerute le-am trimis; credem că le-ați primit.

T. B. în V. „Sasul la joc“ nu e pentru „Foaia Poporului“; nu putem publica, dar' vă rugăm de altele.

V. Fil. în B. *Comloș*. Ai dreptate cu plânsoarea-d-tale, dar' totuși credem, că nu e bine să publicăm astfel de lucruri prin foi. Apoi cauza se vede, că nu e sfîrșită.

I. Ch. în *Timișoara*.

„Frunză verde de alună

„Poesia nu 'ți-e bună...

— Nu se publică!

T. T. în *Lupeni*. Pentru „harmonică“ scrie la bolta de instrumente musicale *Reschner*, *Sibiu*, piațamică (*Kleiner-Ring*). Pentru *Călimdar* trimite 25 cr. și atunci îl primești.

Abonent nr. 9878. La 10 exemplare din *Călimdarul Poporului* porto este 36 cr. Cu socialiștii bine faceți că nu vă mestecați și peste tot ferți-vă de a vă subscrie la oameni străini.

Pentru redacție și editură responsabil: *Petru Simțion*.
Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu	Călind. nou	Soarele	
	Dum. a 22-a d. Ros., gl. 5, sft. 11.	rés.	ap.	
Dum.	2 Muc. Achindin	14 Venerant	7 27	4 33
Luni	3 Muc. Achepsim	15 Leopold	7 29	4 31
Marti	4 Cuc. Ioanichie	16 Otmar	7 30	4 30
Merc.	5 Muc. Galantion	17 Grigorie	7 31	4 29
Joi	6 P. Pavel Arch. Tar.	18 Odo Egum.	7 33	4 27
Vineri	7 S. 33 Mci din Melit	19 Elisabeta	7 34	4 26
Samb.	(†) Arch. Mich. Gav.	28 Felice	7 35	4 25

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Duminică, 2 Noembrie:** Nuşfalău.
- Luni, 3 Noembrie:** Agêrbiciu (comit. Turda-Arieş), Hundrubechiu, Măgheruş, Richişdorf.
- Marti, 4 Noembrie:** Răşinari.
- Vineri, 7 Noembrie:** Boroşineul-mare, Cernat, Ciuc-Carţfalău, Craifalău, Frata-ungurească, Gârbăul-ung., Ghernesig, Goroslăul-mare, Harasztkerek, Veneţia-de-sus.
- Sâmbătă, 8 Noembrie:** Baia-de-Criş, Ciachi-Gârbău, Elisabetopole, Veneţia-de-jos.

4389—1897.

[2286] 1—3

Publicaţiune.

Moara cu 3 petri a comunei Gurariului şi munţii Cindrel, Niculeşti, Foltea, Gaujoara se dau în arândă pe 3 ani dela 1 Ianuarie 1898 începând în cale de licitaţiune publică, în 21 Nov. a. c. st. n., la 10 ore a. m., în cancelaria comunei Gurariului.

Vadiu pentru fiecare obiect de ex-arândare e 50 fl. şi condiţiunile speciale se pot vedea până la ziua de licitare în cancelaria susnumitei comune.

Sălişte, în 10 Noembrie 1897.

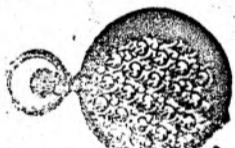

Prin pretorul cercului:

Dragits.

TUTU ERŐS,
str. Cîsnădiei 3. SIBIU. str. Cîsnădiei 3.
Edificiul băncii „Transilvania“.

Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit în toate soiurile. Oroloage, lanţuri de oroloage, giuvaieră, obiecte de aur şi argint, cercei, inele, brăţare, lanţuri de gât, broşuri, brăţare cu orologiu, garnituri şi decoruri de masă în aur şi argint curat. [1151] 28—38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.
Comandele din afară se execută prompt şi conştienţios.

Parfumăria Meltzer,
Strada Cîsnădiei •
• (Edificiul comandei de corp).

Lucrate după sistem raţional.
Serviciu solid.
Expediţie postală zilnică.

Daniel Meltzer, junior,
fabrică de săpun şi de lumini, [2242] 1—10
Sibiu, Strada Guşteriţii nr. 25.

Doriţi se cetii

un interesant Roman?

Vi-se recomandă

„Castelul din Carpaţi“
— Roman din viciaţa poporului românesc din Ardeal. —
de
Jules Verne.
Premiat de „Academia franceză“.

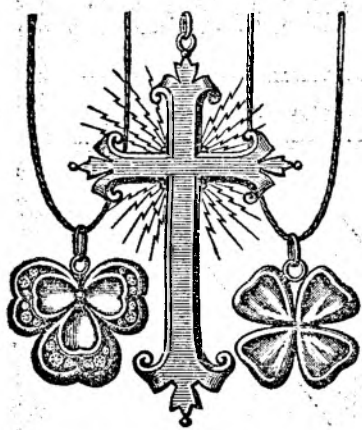
Traducere, — unica autorisată de editorul proprietar francez — făcută de
Victor Onişor.

Acest volum apărut tocmai acum, are 255+XII. pagini, în octav mare, de o eleganţă rară la cărţile româneşti, şi este împodobit cu
26 ilustraţiuni
admirabile, executate după **olşeurii din Paris.**

Preţul:
Ediţiunea populară: 80 cr. + 5 cr. porto postal.
Ediţiunea de lux: 1 fl. 20 cr. + 10 cr. porto.

Cel mai potrivit cadou e un „Castel“.
A se adresa direct la
Librăria „Tipografiei“, soc. pe acţiuni,
Sibiu, strada Poplăcii nr. 15.

Sănătatea e cel mai mare bun

și trebuie conservată

Un talisman

ptu toți oamenii slabi — bărbați, femei, fete, copii, tineri și bătrani cu un cuvânt toți oamenii nervoși și anemici, toți cari sufer de migrenă, durere de cap, influență, sgârșiri, hipochondrie, melancolic, paliditate și discordarea membrilor, slăbiciune și urmările și admirabil de renumită [2136] 3—

aceleia se poarte cu totul deosebit și admirabil de renumită [2136] 3—

foaie sau cruce sanitară electro-magnetică,

care e recomandabilă și tuturor oamenilor sănătoși.

Aceste sînt efectuate din aur veritabil, de 14 carate, cât și din argint veritabil, de aceea formează nu numai un amulet neprețuibil, ci totodată și un elegant obiect de poadoabă, care își conservă prețul și după 20 de ani.

Fiecare bucată se liferează cu colier de mătășă și instrucțiune de întrebuințare

Din argint veritabil
à fl. 1.50

Din aur veritabil
à fl. 5.—

se trimite peste tot locul acasă franco și recomandat.

Purtați o atare foaie sau cruce sanitară, e un prețios amulet pentru oricine; te simțеști cu el puternic, tiner și sănătos, și o stare plăcută te străbate prin întreg corpul.

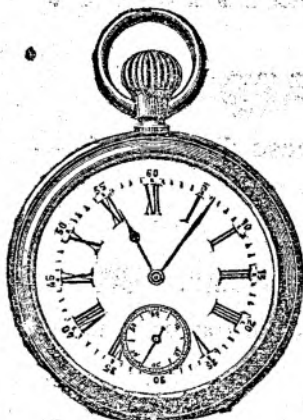
Comande se execută pe lângă trimiterea anticipativă a banilor sau cu rambursă prin

JUL. FEKETE,

Viena, V., Rüdigerasse nr. 1/8.

Numai fl. 3.50

costă următoarea pompoasă colecție de mărfuri.

15 bucăți fl. 3.50.

15 bucăți fl. 3.50.

1 orologiu de buzunar Prima-Anker-Remontoir, umblă precis, cu garanție pe 3 ani
1 lanț fin panteră imit. de aur;
2 bucăți inel imit. de aur în cel mai nou: fason cu similibrilant;
2 bucăți nasturi de manșete, aur double, cu mecanism;

- 1 ac draguț de broș pentru dame;
- 1 bucată nasturi la piept (chemisets);
- 3 nasturi Patent pentru guler;
- 1 ac de cravată foarte fin;
- 1 învelitoare pentru orologiu anker;
- 1 oglindă de buzunar în etui;
- 1 ac pentru blousă, facon aur.

Toate aceste 15 obiecte de lux împreună cu orologiu anker-remontoir costă numai fl. 3.50.

Se expediază ori-cui pe lângă rambursă.

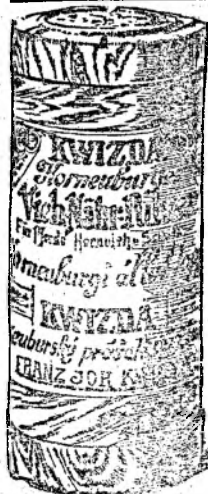
La cas de neconveniență se trimit banii îndărăt așa că pentru cumpărători ori-ce risic e eschis.

Se capătă singur și numai prin firma de orologe [2104] 4—12

Alfred Fischer,

Viena, I., Adlergasse nr. 12.

4 medalii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Prafurile Korneuburg pentru nutirea vitelor ale lui Kwizda.

Mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

De 43 de ani se întrebuințează în cele mai multe grajduri, la lipsa de poftă de mâncare, mistuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui și augmentarea laptelui dela vaci.

Prețul unei cutii 1/1 70 cr., o cutie 1/2 35 cr.

Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află în toate apotecile și drogueriile. [1182] 23 -40

Deposit principal

Franz Joh. Kwizda,

furnisor de curte ces. reg. și reg. român.

Apotecar de cerc, Korneuburg, lângă Viena.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Calindarul Poporului

pe anul comun

1898.

Anul XIII.

SIBIU.

Editura și tiparul „Tipografiei“, societate pe acțiuni.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Cu șese ilustrațiuni!

Cuprinsul: Calindarul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1897. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești române din Ungaria și Transilvania. — George Coșbuc (eșchiță literară): „Nunta Zamfirei“, „Noi vrem pământ“, „Murșul și Oltul“ (poveste din popor), „Numai una!“ (poesie), „Sălcia și plopul“ (legendă din popor), „Rugămintea din urmă“ (poesii) și alte „Poesii scurte“. — „Glume“. — „Mântuirea steagului“ (eșchiță istorică) de Petru Vancu. — Ioan Creangă (eșchiță literară cu portret): „Povestea unui om lenes“ și „Olteni din Iași“, „Rostiri, zicători, cuvinte“. — Th. D. Speranță (eșchiță și două anecdote): „Mama Ungurului“, „Jidani și hoții“. — George Pop de Băsești (biografia cu portret). — „Cât de lungă se fie ziua, tot vine noaptea“, de doamna Columb. — „Castelul din Carpați“ (eșchiță bibliografică) de Fules Verne. — „Răvașul nostru“, cronica întâmplărilor de peste an, de Ioan Scurtu cu următoarele portrete intercalate în text: Iosif St. Șuluțiu, Ioan Hannia, Dr. C. Lueger. — Economie: „Despre dări și termine“, „Asigurarea contra focului și grindinei“, „Întinerirea pomilor“, „Povețe“. — „Tîrgurile din Ungaria și Transilvania“. — „Tîrgurile din Bucovina“. — „Tîrgurile (bâlciurile) principale din România“. — „Inserate“.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.